

Yazar/Author

Gökhan KARAYÜNLÜ*, Hacı KURT**

Makale Adı/Article Name

Yeni Büyükşehir Yasasının Kırsalda Etkileri Tarsus, Silifke, Gülnar Ve Mut Örneği***

Effects Of The New Metropolitan Law On Rural Samples Of Tarsus, Silifke, Gülnar And Mut

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, 'bütün-şehir yasası' olarak da bilinen 6360 sayılı kanunun kırsal kalkınma üzerindeki etkilerini incelemektir. Literatürde kalkınmaya merkezi hükümet kadar olmasa da, yerel yönetimlerin katkı sağlayabileceğine vurgu yapılmaktadır. 6360 sayılı kanun, büyükşehir belediye sayısını 16'dan 30'a çıkarmış, hizmet sınırını il mülki sınırı haline getirmiş, köy, belde ve il özel idarelerini kapatarak tüzel kişiliklerine son vermiştir. 6360 sayılı yasa ile Mersin'de 509 köy ve 41 belde kapatılarak mahalleye dönüştürülmüştür. Yerel yönetimler alanında yapılan bu araştırma makalesi, Mersin Büyükşehir Belediyesinin Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut ilçelerinin kırsal mahallelerinde yapmış olduğu çalışmaların, 6360 sayılı kanunun uygulanmaya başladığı 2014 yılı ile önceki dönemi kırsal kalkınma bağlamında karşılaştırmasını yapmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış, 5'li likert ölçeğinde hazırlanan anket formu ile Mersin'in belirli özelliklerinden dolayı seçilen Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut ilçelerinde, 35 mahalle ve 336 kişiyle yüz yüze anket yapılmış ve veriler SPSS yöntemiyle değerlendirilmiştir. Çalışma böylece yerel ve merkezi yönetimlerin kırsal kalkınmaya katkılarını sorgulayan alana katkı sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmamızın konusu olan, 6360 Sayılı Kanunla hedeflenen hizmetlerde verimlilik ve kalitenin sağlanabilmesi için büyükşehir belediyelerine yeterli miktarda ödeneğin aktarılması, objektif kriterler doğrultusunda hizmetlerin yerine getirilmesi ve merkezi hükümet ile büyükşehir belediyelerinin koordineli hareket etmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mahalle, Köy, Mersin Büyükşehir Belediyesi.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the effects of Law No. 6360, also known as the 'whole-city law', on rural development. It is emphasized in the literature that local governments can contribute to development, although not as much as the central government. Law No. 6360 increased the number of metropolitan municipalities from 16 to 30, turned the service border into a provincial administrative border, and closed down village, town and provincial special administrations, ending their legal personality. With the law numbered 6360, 509 villages and 41 towns in Mersin were closed and turned into neighbourhoods. This research article in the field of local governments compares the work carried out by Mersin Metropolitan Municipality in the rural neighborhoods of Tarsus, Silifke, Gülnar and Mut districts in the context of rural development in 2014, when Law No. 6360 came into effect, and the previous period. Quantitative research method was used in the study, a face-to-face survey was conducted with 336 people in 35 neighborhoods in Tarsus, Silifke, Gülnar and Mut districts of Mersin, which were selected due to their specific characteristics, using a questionnaire form prepared on a 5-point Likert scale, and the data was evaluated using the SPSS method. The study thus aims to contribute to the field that questions the contributions of local and central governments to rural development. In order to ensure efficiency and quality in the services targeted by Law No. 6360, which is the subject of our study, it is evaluated that a sufficient amount of funds should be transferred to metropolitan municipalities, services should be provided in line with objective criteria, and the central government and metropolitan municipalities should act in coordination.

Keywords: Neighborhood, Village, Mersin Metropolitan Municipality

* Dr. Mersin Üniversitesi – İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimri ve Kamu Yönetimi, gokhankarayunlu@hotmail.com

** Prof.Dr. Mersin Üniversitesi – İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimri ve Kamu Yönetimi, haci1963@hotmail.com

*** Bu makale Mersin Üniversitesi tarafından onaylanan "Kırsal Kalkınmada Büyükşehir Belediyelerinin Rolü: Mersin Örneği" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

Extended Abstract

The aim of the article is to cover the services carried out by the Mersin Metropolitan Municipality in the rural neighborhoods of Tarsus, Silifke, Gülnar and Mut in the period after 2014, when the law no. 6360 began to be implemented, and to make a comparison with the process before 2014 and to make an evaluation in the light of the data obtained.

Quantitative research methods were applied in the research, and by conducting a face-to-face survey with the producers benefiting from the services, it was aimed to evaluate the effects of the services carried out by the Mersin Metropolitan Municipality in the rural neighborhoods of Tarsus, Silifke, Gülnar and Mut after the implementation of Law No. 6360 after 2014.

In the research, survey forms created by the author himself were distributed to people living in rural areas and they were during face to face data obtaining process in, and the data obtained as a result of the field study were analyzed using the SPSS method and the data were interpreted.

In the survey, the effects of the transfer of all service authority to metropolitan and district municipalities after 2014 with Law No. 6360 on the delivery of services were examined. During the field study, a face-to-face survey was conducted with people randomly living in selected neighborhoods in Tarsus, Mut, Silifke and Gülnar districts. Participants were asked to answer truthfully and impartially, and a survey was conducted with people we had the opportunity to interview in line with the current conditions. As a result of the reliability analysis of the survey, the Cronbach Alpha Coefficient is 0.906. The rate in question shows that the reliability level of the survey is high. Participants are generally between the ages of 38 and 51. According to this result, it is seen that residents and producers in rural areas are generally middle age and above. Migration to cities due to unemployment and other reasons is one of the most important reasons for these results. The highest group in terms of education consists of high school graduates. It is seen that a low rate of 3.3% of those living in rural areas is a Vocational School or University graduate, and those who are generally engaged in farming and other activities in rural areas are secondary school graduates. Those who are farmers as a profession have the highest rate. After farming, other occupational groups (animal husbandry, breeder, worker, self-employed, producer) come. In light of these indicators, it is seen that people living in rural areas do secondary jobs other than farming to earn their living.

Central government and metropolitan municipalities; Innovations in the world in terms of agricultural production, technological innovations that can be used in agricultural production, methods to minimize product loss, conscious agricultural practices that will increase product diversity, information on methods of obtaining high income by spending a small amount, infrastructures for technology-based agricultural production. It is responsible for teaching farmers the ways and methods such as preparing the structure and organizing training activities on necessary subjects. Only in this way can Türkiye achieve agricultural production and competitiveness on a global scale.

After Law No. 6360, the service area of Mersin Metropolitan Municipality increased 24 times. The metropolitan municipality, which is responsible for providing services to cities, has become the most authorized institution to provide services to rural neighborhoods where transportation is problematic and geographical conditions are difficult.

It has been observed that Mersin Metropolitan Municipality has identified the problems of rural areas over time, tried to use its existing resources in the most efficient way and taken rational steps to protect the living standards of rural neighborhoods. It is understood that the primary goal of all the projects of the metropolitan municipality is to keep the people living in rural neighborhoods in place, to create new job areas in rural neighborhoods and ensure the continuity of the production process, to raise awareness of everyone living in these neighborhoods, especially women, and to implement projects aimed at increasing the efficiency and quality of agricultural production. . Moreover;

- Again, the activities of metropolitan municipalities in supporting education within the scope of their voluntary duties find response in rural areas,
- As a result of the whole city model; The young population in rural areas is supported, at least partially, the number of cattle and sheep has increased, albeit at a limited level, with the support in the field of animal husbandry, and on the other hand, a necessity has emerged for the protection of forest areas and pastures,
- After the whole city model; It has been determined that there is no support activity within the scope of greenhouse farming activities, there is no significant change in agricultural areas, there are no practices

and incentives to encourage cooperatives, but a positive opinion has emerged on agricultural education and new agricultural practices due to some trainings given in terms of agricultural production.

Law No. 5216 authorized metropolitan and district municipalities to support agriculture and animal husbandry within their means. Since the central government may not be able to fully determine the investments and projects needed for the development of agricultural production and livestock farming at the local level, sufficient funds from the central government budget must be transferred to local governments in order to make these investments. It is thought that if sufficient funds are given, the level of productivity in agriculture and animal husbandry, quality production and the possibility of competing on a global scale will increase through local governments. In order to re-grant the legal entities and properties of villages and towns and to increase the number of educated and trained people in rural neighborhoods, it is necessary to reopen closed village institutions, to open higher schools close to rural neighborhoods, and to prepare long-term strategic plans rather than short-term political solutions for rural areas. As a result of the field research, due to young people living in rural neighborhoods migrating to cities in order to benefit from education, job opportunities and the blessings of modern life, those living in rural neighborhoods are generally middle-aged and older individuals between the ages of 38 and 51, their schooling levels are generally at high school level, and due to financial difficulties. It has been seen that they do a few other jobs besides farming. As a result of the research data, the idea that such problems can be reduced as a result of the coordination of the central government and local governments, making and implementing long-term strategic plans and allocating sufficient funds.

Giriş

Yeni büyükşehir yasasıyla, diğer büyükşehir belediyelerin de olduğu gibi Mersin ilinin mülki sınırı, Mersin Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk sahası olarak belirlenmiştir. Yeni düzenlemeyle köylerin, beldelerin ve il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. Belde ve köylerin mahalleye dönüştürülmesi, bütün mal varlıklarının ve yetkilerinin devredilmesi, kanun hazırlayıcıları tarafından ölçek ekonomileri ve hizmetlerin tek merkezden kontrolü açısından olumlu olarak değerlendirilse de, işleyişte olumlu ve olumsuz pek çok sonucun ortaya çıkmasına da neden olmuştur. Bütün şehir modeli olarak nitelendirilen 6360 sayılı kanunla, merkezi idarenin taşra üzerinde ki kontrolünün ve ihtiyaç duyulan hizmetlerin tespitinin yapılabilmesi amacıyla YİKOB'lar kurulmuştur. Yeni kanunla, büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyeleri yerel hizmetlerin gerçekleştirilmesi hususunda da merkezi hükümetten daha etkili bir konuma getirilmiştir. Buldukları mahalde, ihtiyaç duyulan hizmetleri belirleyip yerine getirmekle görevli olan belde ve köylerin tüzel kişiliklerinin kapatılarak, gerçekleştirilecek hizmetler konusunda bütün yetkilerin büyükşehir ve ilçe belediyelerine devredilmesinin, yerel yönetimlerin özerkliğine aykırı bir durumun oluşmasına ve merkezîyetçiliğe sebep olduğu yönünde düşünceler ileri sürülmektedir. 6360 sayılı kanun sonrası da ortaya çıkan mevcut durumun incelemesini yapabilmek ve etkilerini analiz edebilmek amacıyla; Mersin Büyükşehir Belediyesinin Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut kırsal mahallelerine yönelik hayata geçirdiği hizmetlerin incelenmesinin, literatüre katkı sağlaması açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırma; Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut'un kırsal mahallelerinde yüz yüze yapılmıştır. Mersin Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk sahasının genişliği, Mersin'in fiziki zorlukları, kent ve kır arasında ki nüfus yoğunluk seviyelerinin farklılığı, Mersin'de tarımsal ekonomik faaliyetler ve bu faaliyetlerin tarımsal üretime olan etkilerinden dolayı, kanunun etkilerinin incelenmesi adına, Mersin Büyükşehir Belediyesinin ideal bir örnek olduğu değerlendirilmektedir. Saha çalışmasında, 35 tane mahalle de 336 kişi ile görüşülerek anket formlarını doldurmaları sağlanmıştır. Ulaşılan veriler, SPSS programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar vasıtasıyla, 6360 sayılı kanunun etkileri ve sonuçlarına ilişkin olarak çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır.

Araştırma makalesinin amacı, 6360 sayılı kanunun uygulanmaya başladığı 2014 yılından sonra ki dönem de, Mersin Büyükşehir Belediyesinin Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut kırsal mahallelerin de yapmış olduğu çalışmaların, 2014 yılından önceki süreçle bir kıyaslamasını

yapabilmek ve elde edilen veriler ışığında çıkarımda bulunabilmektedir. Araştırma verileri ışığında, yerel yönetimlere etkileri bakımından 6360 sayılı kanuna ilişkin olarak çıkarımlarda bulunulmuştur.

1.Literatür Taraması

Yerel yönetim birimleri; merkezi hükümetle birlikte ortak hareket eden, kamu tüzel kişiliğine sahip olan, kanunla veya kararnameyle kurulan kuruluşlardır. Merkezi ve yerinden yönetim, sanki bütünün iki parçasıymış gibi iş bölümü içerisinde ve koordineli biçimde çalışmaktadır. Merkezi idarenin asli unsuru devlettir. Yerinden yönetimin asli unsuru ise idari ve mali özerkliği bulunan, halk tarafından seçilen mahalli idarelerdir (Mecek ve Atmaca, 2020: 70). Yerinden yönetim birimleri siyasal ve idari olmak üzere iki şekilde uygulanmakta olup, birimler tarafından yetkilerin kullanılmasına göreyse, hizmet yönünden ve yer yönünden yerel yönetimler olarak ayrıma tabi tutulmaktadır (Bozatay ve Kızılkaya, 2016: 614). Yerel yönetimlerin sorumluluk alanları, görev tanımları ve ekonomik kaynakları her ülkede farklıdır. Hukuki bir sistem çerçevesinde oluşturulan yerel yönetimler, yerelde yaşayan bütün canlıların ihtiyaç duyduğu hizmetleri gerçekleştirebilmek amacıyla oluşturulan, anayasal bir kuruluştur (Varcan, Taraktaş ve Hacıköylü, 2013: 3-4).

Türkiye’de, 1950’li yıllardan sonra kentlere doğru başlayan yoğun göç ve diğer faktörlerin neticesinde, hızlı ve çarpık bir kentleşme süreci içerisine girilmiştir. Ortaya çıkan sorunlar karşısında süreç içerisinde, kentlerin yönetimine ilişkin çözüm önerilerinin, yerel yönetimlerle ilgili yasal ve idari düzenlemelerin hayata geçirildiği görülmüştür (Adıgüzel, 2012: 154). 1960’lı yıllardan 1982 yılına kadar geçen süreç içerisinde, kentler yaşanan göçlerle birlikte büyümeye başlamış, kentlerin çevresinde daha önceden köy olan yerleşim yerleri belediyeye dönüşmüş, ortaya çıkan bu durumla birlikte kentlerin ve köylerin yönetimi sürecinde koordinasyon eksikliği, yetersiz planlama ve hizmetlerin yeterince etkin olamaması, sosyal bakımdan bütüncül ve fakat kent yönetimi açısından parçalı bir yapı ortaya çıkmıştır (Arıkboğa, 2013: 52).

6360 sayılı Kanun çıkartılana kadar; büyükşehir şartlarını sağlamayan il belediyelerine, büyükşehir statüsü kazandırmak amacıyla çeşitli kanun hükmünde kararnameler çıkartılarak büyük şehir olmalarının önü açılmış, kanuna uygun yönetimler oluşturmak yerine, yönetimlere uygun KHK’lar çıkartılarak hukuki boşluklar doldurulmaya çalışılmıştır. 6360 Sayılı Kanun sonrasında İl Özel İdareleri kapatılarak, yerel seçimlerle ilgili bir takım farklı uygulamalar hayata geçirilmiştir. İlin genelinde yaşayanlar, büyükşehir belediyesi seçimlerinde oy kullanabileceklerdir (Çelikyay, 2014: 7). 6360 sayılı Kanun’la büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan modelin, yönetim sisteminde verimlilik ve ölçek ekonomilerine uygun faaliyetlerin planlanması amacıyla hazırlanmış olmasına rağmen, siyasi ve akademik açıdan çeşitli eleştirileri de beraberinde getirmiştir (Altan ve Karaca, 2016: 560).

Kırsal mahalleler kavramı, genellikle köyler için kullanılmaktadır ancak kırsal bölgeler için de kullanılabilir. 6360 sayılı yasayla, büyükşehir sınırları içerisinde mahalle haline getirilen köylere, 7254 sayılı Kanun’la kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan statüsü verilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu uygulamayla yapılmak istenen, kırsal özelliklere sahip olan mahallelerin sorunlarına çözüm üretebilmek ve maddi bakımdan avantajlar sağlayabilmektir (Kılıç ve İpek, 2022:1). Uygulanacak program ve projelerde, kırsal alanlarda yaşayan halkın ihtiyaçlarını gözetecek, sosyokültürel özelliklerini muhafaza edecek, doğal yapısını koruyacak, kırsal alanlara özgü kararların alınması gerekmektedir (Kut ve Yörür, 2017: 24).

Aydın: 6360 sayılı Kanun sonrasında Aydın kentinde yapılan araştırmada; Aydın’ın büyükşehir yapılmasının kentin potansiyelini harekete geçirebilecek olumlu bir adım olduğu, kent merkezinden ilçelere ve kırsal alanlara hizmet ulaştırılmasında koordinasyon açısından sıkıntılar yaşanabileceği, Kuşadası, Didim, Davutlar kentlerde yaz ve kış nüfus farklılığından

dolayı yaşanan sorunların, büyükşehir sürecinde de devam edebileceği belirtilmiştir (Genç, 2014: 25-26).

Balıkesir: 6360 sayılı Kanun sonrasında, Balıkesir kentinde yapılan araştırmada; alan araştırmasına katılanların birçoğunun BŞB hizmet sınırının il sınırı olmasını olumlu olarak değerlendirdiğini, köylerin mahalleye yapılmasıyla BŞB'nin bu alanlara da hizmet getirmesinin olmasının ulaşım faktörü ve hizmet etkinliği açısından yeterli bulunmadığı ve olumsuz olarak değerlendirildiği belirtilmiştir (Daşçı, 2016: 168-169).

Denizli: 6360 sayılı Kanun çerçevesinde, Denizli kentinde yapılan araştırmada; Denizli'de, büyükşehir belediyesi statüsünün kazanılmasına yönelik çabaların uzun yıllardır devam ettiği ve BŞB olmanın memnuniyetle karşılandığı belirtilmiştir (Özgür, 2014: 50-51).

Hatay: 6360 sayılı Kanun'dan sonra Hatay kentinde yapılan araştırmada; Amanos Dağları'nın kuzeyden güneye doğru ili ikiye böldüğü ve bu coğrafi engelin neticesinde, hizmetlerin bütünlüğü, etkinliği ve zamanı yönünden sorunların olacağı belirtilmiştir (Adıgüzel ve Tek, 2014: 97).

Malatya: 6360 sayılı Kanun'dan sonra Malatya kentinde yapılan araştırmada; Malatya'da, tarım ve hayvancılığın önemli gelir kaynağı olduğunu ve genellikle kırsal bölgelerde yapılmakta olduğu belirtmiştir. Kırsal alanların geri kalmışlığının önüne geçilebilmesi ve gelir getiren faaliyetlerin desteklenmesi için lokomotif görevi gören, KÖYDES, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri, İl Özel İdarelerinin kapatılmasıyla, Malatya'nın bu durumdan olumsuz yönde etkileneyeceği belirtilmiştir (Demiral ve Evin, 2014: 85).

Manisa: 6360 sayılı Kanun sonrasında Manisa kentinde yapılan araştırmada; Manisa büyükşehir belediyesinin, kentte uzak mesafede bulunan Demirci (158 km.), Selendi (155 km.), Sarıgöl (128 km.), Köprübaşı (123 km.), Alaşehir (109 km.) ilçelerine ve orman köylerine de hizmet götüreceğinden dolayı, koordinasyon ve planlama süreçlerini iyi organize etmesinin gerektiği, kanunla birlikte kentte mevcut olan kamulaştırma ve mülkiyet sorunlarının da çözülebileceği belirtilmiştir (Ökmen ve Arslan, 2014: 98).

2.Araştırmanın Amacı

Kanun koyucu tarafından, 6360 Sayılı Kanun'un yapılış amacının; yerel de hizmetlerin tek elden yürütülerek etkinliğini ve kalitesini yükseltebilmek, demokratik katılımı yerel düzeyde daha da geliştirebilmek olduğu belirtilmiştir. Genel olarak 6360 Sayılı Kanun'a ilişkin yapılan olumsuz değerlendirmeler; yerel yönetimlerin özerkliğinin kısıtlandığı, belde ve köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak bütün yetkilerin büyükşehir ve ilçe belediyelerine verilmesinin, merkeziyetçiliğe sebep olduğu yönündedir.

Araştırma makalesinin amacı; 6360 Sayılı Kanun'un uygulanmaya başlandığı 2014 yılı öncesi ve sonrasında, hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından kırsal mahalleler örneklemini üzerinden etkinlik, verimlilik ve kalite açısından kıyaslamasını yapabilmektir. Araştırma makalesinin 6360 sayılı kanunun etkinliği, verimliliği ve uygulanabilirliğinin örneklem üzerinden değerlendirilmesinin, yerel yönetimler alanında literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

3.Araştırmanın Örneklemini

6360 sayılı Kanun'un uygulanmaya başlamasıyla, kırsal bölgelere hizmet götürmekle yetkilendirilen Mersin Büyükşehir Belediyesinin; sorumluluk sahasının genişliği, Mersin'in fiziki zorlukları, kent ve kır arasında ki nüfus yoğunluk seviyelerinin farklılığı, Mersin'de yapılan tarımsal, ekonomik faaliyetler ve bu faaliyetlerin tarımsal üretime olan etkilerinden dolayı kanunun etkilerinin incelenmesi adına, ideal bir örnek olduğu değerlendirilmiştir. Araştırmanın örneklemini; Mersin Büyükşehir Belediyesinin hizmet götürmekle görevlendirildiği Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut'un kırsal mahalleleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı mahalleler; tarımsal üretimin yoğun olduğu ve buna bağlı olarak tarımsal sanayinin geliştiği, Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut ilçelerine bağlı olan ve rastgele seçilen yerlerdir.

Mersin Büyükşehir Belediyesinin bahse konu ilçelerin kırsal mahallerindeki üreticilere yönelik yapmış olduğu; Sulama Tesisi İçin Sulama Borusu Desteği Projesi, Tarımsal İhtiyaçlar İçin Alt ve Üst Yapı Tesis Yapımı, Bitkisel Materyal ve Seracılık Projesi, Yerel Buğday Çeşitlerinin Yerinde Korunması ve Pazarlanması Projesi, Lavanta Yetiştiriciliğini Yaygınlaştırma Projesi, İncir Fidanı Dağıtım Projesi, Nergis Soğanı Dağıtım Projesi, Avokado Fidanı Dağıtım Projesi, Zeytin Fidanı Dağıtım Projesi, Kantaron Fidesi Dağıtım Projesi, Alıç Fidanı Dağıtım Projesi, Ryegrass Kaba Yem Tohumu Dağıtım Projesi, Mersin’de Antepfıstığı Üretiminde Verim ve Kalitenin Arttırılarak Yaygınlaştırılması Projesi, Çocuklar Süt İçsin Projesi, Gübreleme Eğitimi, Erik Boylama Makinası Dağıtım Projesi, Badem Soyma Makinası Desteği Projesi, Bitkisel Atık Kırma Makinesi Desteği Projesi, Üzüm Sıkma Makinesi Desteği Projesi, Zeytin Boylama Makinesi Desteği Projesi, Süt Soğutma Tankı Desteği Projesi, Tarımsal Tahmin ve Erken Uyarı Sistemi Projesi, Hadi Gel Köyümüze Destek Verelim Projesi, Tarımda Biyoteknik Mücadele Projesi, Taş Kırma Makinesi Desteği Projesi, Bal evi Projesi, Hamur Yoğurma Makinesi Desteği Projesi, Kadın Üreticilerin Plastik Örtülü Seralarda Çiçek Yetiştiriciliğini Destekleme Projelerinin, bu bölgelerde yaşayanlar tarafından nasıl değerlendirildiğine ilişkin araştırma verileri incelenmiştir.

Tarsus İlçesi; il merkezine yaklaşık olarak 30 km’dir. Mersin’in en büyük ilçesi olup, nüfusu 350.000 civarındadır. Adana iline çok yakındır. Kış aylarında yapılan örtü altı seracılık, ilçenin önemli gelir kalemlerinden birisidir. Aynı zamanda ilçede; turfanda sebze ve meyvecilik, narenciye, üzüm, zeytin, mısır, soya, ayçiçeği, pamuk gibi tarımsal ürünler yaygın olarak yetiştirilmekte olup, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, tavukçuluk yapılmaktadır. İnşası devam eden Tarsus OSB de, çok sayıda insana istihdam yaratacaktır.

Silifke İlçesi; il merkezine yaklaşık olarak 100 km’dir. Mersin’in en büyük ilçelerinden birisidir. Nüfusu 132.000 civarındadır. Coğrafi konumundan dolayı, erken dönem ürün yetiştirilebilmektedir. İlçeden geçen Göksu ırmağının da, tarımsal üretim üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır. Tarımsal ürünler içerisinde en önemli üretim kalemini, çilek yetiştiriciliği oluşturmaktadır. Aynı zamanda ilçede; muz, limon, portakal, mandalina, çeltik, yerfıstığı, zeytin, domates, buğday, nohut, keçiboynuzu, nar, erik, kayısı, elma, üzüm, antepfıstığı, incir, kiraz, ceviz, badem, kivi, avokado, kinoa ve guava meyveleri gibi tarımsal ürünler de üretilmektedir. Silifke İlçesi, turizm açısından da önemli bir potansiyele sahiptir.

Gülnar İlçesi; il merkezine yaklaşık olarak 150 km’dir. Nüfusu 28.000 civarındadır. Deniz seviyesinden 950 m yüksekte bulunan ilçede, coğrafi konumundan dolayı hayvancılık, özellikle de keçicilik gelişmiştir. Hayvansal ürünler ve bu ürünlerin taşımacılığı önemli bir gelir kalemidir. Aynı zamanda ilçede; kaysı, üzüm, nohut, buğday, elma ve Antepfıstığı önemli tarımsal ürünlerdir.

Mut İlçesi; il merkezine yaklaşık olarak 200 km’dir. Nüfusu 63.000 civarındadır. Coğrafi konumundan dolayı, sofralık kayısı yetiştiriciliği en önemli tarımsal ürün olarak ön plana çıkmıştır. Ekonomik olarak geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan ilçede; meyvecilik, sebzeçilik, zeytincilik, hububat üretimi, erik, incir ürünleri, süt, yoğurt ve peynir işletmeleri, un ve bulgur değirmenleri, yağ presleri ve briket atölyeleri başlıca gelir kalemlerini oluşturmaktadır.

Araştırma yapılan ilçelerdeki mahallelerin, Büyükşehir’e olan uzaklığı göz önüne alınırsa; Büyükşehir sınırları içerisinde yer alan bu mahallelere, altyapı, içme suyu temini, çöp toplanması, kanalizasyon döşenmesi, arızaların giderilmesi ve diğer hizmetlerin ulaştırılması ciddi bir problem teşkil etmektedir. Bu hizmetlerin ulaştırılmasında yaşanan aksaklıklar, mahallelerde yaşayan halkı olumsuz etkilemektedir.

4.Araştırma Yöntemi

Araştırma; Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut'un kırsal mahallelerinde yüz yüze yapılmıştır. Mersin Büyükşehir Belediyesinin sorumluluk sahasının genişliği, Mersin'in fiziki zorlukları, kent ve kır arasında ki nüfus yoğunluk seviyelerinin farklılığı, Mersin'de tarımsal ekonomik faaliyetler ve bu faaliyetlerin tarımsal üretime olan etkilerinden dolayı, kanunun etkilerinin incelenbilmesi adına, Mersin Büyükşehir Belediyesinin ideal bir örnek olduğu değerlendirilmektedir. Mersin Üniversitesi Etik Kurulundan alınan onay sonrasında, araştırmaya başlanmış ve araştırmada nicel araştırma yöntemleri uygulanmıştır. 35 tane mahalle de 336 katılımcı ile yüz yüze görüşülerek, 5'li likert ölçeğinde hazırlanan anket formlarını doldurmaları sağlanmıştır. Ulaşılan veriler, SPSS programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar vasıtasıyla, 6360 sayılı kanunun etkileri ve sonuçlarına ilişkin olarak çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır.

5.Bulgular

5.1.Alan Araştırmasının Bulguları

Araştırmada, Mersin'in belirli özelliklerinden dolayı seçilen ve aşağıda tablo 1.'de gösterilen Tarsus, Silifke, Gülnar ve Mut ilçelerinin mahallerinde, 6360 sayılı Kanun'un kırsal kesim üzerindeki yansımalarının sonuçlarını değerlendirebilmek amacıyla 5'li likert ölçeğinde hazırlanan, 4 ilçeden rastgele seçilen 35 mahallede, 336 kişiyle yüz yüze anket yapılmıştır.

Tablo 1. Anket çalışmasının yapıldığı ilçeler, mahalleler ve kişi sayıları

İLÇE	MAHALLE	KATILIMCI
MUT	Kemenli	10
	Çukurbağ	11
	Ballı	11
	Haydar	8
	Esençay	10
	Topluca	10
	Hocalı	10
	Pamuklu	10
	Burunköy	10
	Çaltılı	10
	Hacı İlyaslı	10
	Yukarı Köşelerli	8
Toplam	12	118

İLÇE	MAHALLE	MAHALLE
TARSUS	Beylice	Beylice
	İnköy	İnköy
	Yanıkışla	Yanıkışla
	Çokak	Çokak
	Karakütük	Karakütük
	Koçmarlı	Koçmarlı

	Çiftlik	Çiftlik
	Alibeyli	Alibeyli
	Sıraköy	Sıraköy
	Hacı Hamzalı	Hacı Hamzalı
	Göçük	Göçük
	Kızılçukur	Kızılçukur
	Çevreli	Çevreli
Toplam	13	13

İLÇE	MAHALLE	KATILIMCI SAYISI
SİLİFKE	Sömek	6
	Uzuncaburç	9
	Kargıcak	5
	Atayurt	10
	İmamlı	6
TOPLAM	5	36

İLÇE	MAHALLE	KATILIMCI SAYISI
GÜLNAR	Lapa	7
	Sipahili	11
	Büyükeceli	8
	Koçaşlı	6
	Yanışlı	10
TOPLAM	5	42
GENEL TOPLAM	35	336

5.2.Anket Sorularının Grafikselsel Değerleri

Araştırmada, 6360 sayılı yasanın uygulanmaya başlanmasının öncesi ve sonrasında genç nüfus oranı, büyük ve küçükbaş hayvan oranları, mera ve orman arazilerinin oranları, sera ve tarım arazilerinin oranları, kooperatifçilik faaliyetleri ve tarımsal eğitim uygulamalarının üzerinde nasıl bir değişimin olduğuna ilişkin tespitlerin yapılabilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada kullanılan anket sorularının iç tutarlılığını incelemek amacıyla Cronbach's Alfa test değerleri hesaplanarak yürütülen analizin güvenilirliği incelenmiştir. Analiz sonucunda anket sorularının Cronbach's Alfa değeri 0,906 olarak bulunmuştur. Araştırmalarda kullanılan anketlerin güvenilirlik olarak tespit edilebilmesi için Cronbach's Alfa değerinin 0,61 – 0,80

arasında, çok güvenilir olarak tespit edilebilmesi için 0,81-0,100 olması gerekmektedir (Özdamar, 2003). Bu araştırma sonucunun tanımlanmasına göre araştırmada kullanılan anket sonuçları güvenilir olarak tespit edilmiş ve Tablo 2.'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Güvenilirlik İstatistiği

Cronbach's Alfası	Standart Ögelere Dayalı Cronbach's Alfası	Ürün Sayısı
,906	,906	9

Anket yapılan kişilerin yaş bilgilerine ilişkin veriler ve yüzdeleri, aşağıdaki tablo 3.'de görülmektedir. 336 kişinin içerisinde en yüksek orana %5,4'le 43 yaşında bulunanlar sahiptir. Onları sırasıyla; %4,8'le 16 kişiyle 40 yaşındakiler, %4,5'le 15 kişiyle 48 yaşındakiler, %4,2'le 14 kişiyle 45 yaşındakiler, %3,9'la 13 kişiyle 47 yaşındakiler, %3,6'la 12 kişiyle 38 ve 51 yaşındakiler yer almaktadır. Kırsal mahallelerde çiftçilik ve diğer işlerde çalışanların çoğunlukla 38 ve 51 yaşları arasında yer aldığı görülmektedir. Bu durum anılan bölgelerde yaşayanların ve üretim sürecinde yer alanların genellikle orta yaş ve üzerinde olduğunu göstermektedir. Kentlere yönelen göçler ve işsizlik ise bu durumun en önemli nedenleri arasında yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş İstatistikleri

Geçerli	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
0	6	1,8	1,8	1,8
18	1	,3	,3	2,1
22	2	,6	,6	2,7
23	1	,3	,3	3,0
25	1	,3	,3	3,3
26	1	,3	,3	3,6
27	6	1,8	1,8	5,4
28	4	1,2	1,2	6,5
29	5	1,5	1,5	8,0
30	7	2,1	2,1	10,1
31	3	,9	,9	11,0
32	5	1,5	1,5	12,5
33	4	1,2	1,2	13,7
34	6	1,8	1,8	15,5
35	15	4,5	4,5	19,9
36	5	1,5	1,5	21,4
37	10	3,0	3,0	24,4
38	12	3,6	3,6	28,0
39	8	2,4	2,4	30,4
40	16	4,8	4,8	35,1
41	6	1,8	1,8	36,9
42	11	3,3	3,3	40,2

43	18	5,4	5,4	45,5
44	11	3,3	3,3	48,8
45	14	4,2	4,2	53,0
46	8	2,4	2,4	55,4
47	13	3,9	3,9	59,2
48	15	4,5	4,5	63,7
49	9	2,7	2,7	66,4
50	11	3,3	3,3	69,6
51	12	3,6	3,6	73,2
52	3	,9	,9	74,1
53	5	1,5	1,5	75,6
54	7	2,1	2,1	77,7
55	4	1,2	1,2	78,9
56	8	2,4	2,4	81,3
57	5	1,5	1,5	82,7
58	9	2,7	2,7	85,4
59	2	,6	,6	86,0
60	8	2,4	2,4	88,4
61	4	1,2	1,2	89,6
62	3	,9	,9	90,5
63	7	2,1	2,1	92,6
64	5	1,5	1,5	94,0
65	4	1,2	1,2	95,2
66	2	,6	,6	95,8
67	1	,3	,3	96,1
68	5	1,5	1,5	97,6
69	1	,3	,3	97,9
70	3	,9	,9	98,8
71	1	,3	,3	99,1
74	1	,3	,3	99,4
75	1	,3	,3	99,7
77	1	,3	,3	100,0
Total	336	100,0	100,0	

Anket yapılan kişilerin eğitim bilgilerine ilişkin veriler ve yüzdeleri, aşağıda tablo 4.'te görülmektedir. 336 kişiden 160 tanesi %47,6'sı Lise mezunudur ve eğitim durumu açısından bu grup en yüksek orandadır. Lise mezunlarını, % 24,4 oranla ilkokul ve % 20,05 oranla Ortaokul mezunları izlemektedir. Kırsal alanlarda yaşayan insanların çok azının, % 3,3 gibi bir oranla MYO veya Üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Durumu

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
GEÇERLİ	BOŞ BIRAKILMIŞ	3	,9	,9	,9
	İLKOKUL	82	24,4	24,4	25,3
	ORTAOKUL	69	20,5	20,5	45,8
	LİSE	160	47,6	47,6	93,5
	MYO/YÜKSEKOKUL	11	3,3	3,3	96,7
	ÜNİVERSİTE	11	3,3	3,3	100,0
	Total	336	100,0	100,0	

Anket yapılan kişilerin meslek bilgilerine ilişkin veriler ve yüzdeleri, aşağıdaki tablo 5.'te görülmektedir. 336 kişiden 184 tanesi, %54,8'lik oranla çiftçilik yapmaktadır ve meslek grupları içerisinde bu grubun en yüksek sayıya sahip olduğu görülmektedir. Mahallelerde yalnızca çiftçilik yapanlardan sonra en yüksek sayıyla, % 19,6 oranla diğer meslek grubu (Hayvancılık, besici, işçi, serbest meslek sahibi, üretici, marketçi vb.) takip etmektedir. Bu durum mahallelerde yaşayan insanların yalnızca tarımsal üretimle geçimini sağlamadığını, aynı zamanda ikinci bir iş de yaptığını göstermektedir.

Tablo 5. Katılımcıların Meslek Durumları

		Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
GEÇERLİ	BOŞ BIRAKILMIŞ	6	1,8	1,8	1,8
	ÇİFTÇİ	184	54,8	54,8	56,5
	İŞÇİ	18	5,4	5,4	61,9
	EMEKLİ	7	2,1	2,1	64,0
	MEMUR	5	1,5	1,5	65,5
	MUHTAR	14	4,2	4,2	69,6
	EV HANIMI	16	4,8	4,8	74,4
	ESNAF	6	1,8	1,8	76,2
	EMEKLİ/ÇİFTÇİ	14	4,2	4,2	80,4
	BESİCİ, ÜRETİCİ, MARKETÇİ, SUL.BİR, HAYVANCI, TERZİ, MÜHENDİS, SERBEST VB.	66	19,6	19,6	100,0
Total	336	100,0	100,0		

Soru 1. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın Sizin mahallenizdeki genç nüfusun oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %36,0 oranla 121 kişi orta, %30,1 oranla 101 kişi çok az, %15,2 oranla 51 kişi az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar % 81,3 oranında orta, az ve çok az şeklinde görüş belirterek, yeni yasanın genç nüfus oranı üzerinde olumlu bir etkisinin olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar % 18,7 oranında arttı ve çok arttı şeklinde görüş belirterek, yeni yasanın genç nüfus oranı üzerinde olumlu etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir.

Soru 2. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın Sizin mahallenizdeki büyük baş hayvan oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Şeklindeki soruya, ankete katılanlar; %43,5 oranla 146 kişi orta, %26,5 oranla 89 kişi çok az, %20,5 oranla 69 kişi az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar % 90,5 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında büyük baş hayvan sayısı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar % 8,4 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 3. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın sizin mahallenizdeki küçükbaş hayvan oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %31,5 oranla 106 kişi az, %27,1 oranla 91 kişi orta, %27,1 oranla 91 kişi çok az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar %85,7 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında küçükbaş hayvan sayısı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %12,8 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 4. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın sizin mahallenizdeki meralık alanların oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %43,2 oranla 145 kişi az, %28,0 oranla 94 kişi çok az, %20,8 oranla 70 kişi orta şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar %92 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında meralık alanların üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %5,8 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 5. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın Sizin mahallenizdeki ormanlık arazilerin oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %48,2 oranla 162 kişi az, %26,8 oranla 90 kişi çok az, %16,4 oranla 55 kişi orta şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar %91,4 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında ormanlık arazilerin üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %6,3 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 6. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, Yeni yasanın sizin mahallenizdeki sera yapılan alanların oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %49,7 oranla 167 kişi çok az, %34,2 oranla 115 kişi az, %10,7 oranla 36 kişi orta şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar %94,6 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında sera arazilerin üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %3,8 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 7. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığınızda, yeni yasanın sizin mahallenizdeki tarım yapılan arazilerin oranı üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %44,9 oranla 151 kişi orta, %23,8 oranla 80 kişi çok az, %19,0 oranla 64 kişi az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar % 87,7 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında tarım yapılan arazilerin üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %11,6 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 8. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığımızda, Yeni yasanın sizin mahallenizde kooperatifçilik üzerindeki etkisi nasıldır?

Sorusuna ankete katılanlar; %41,4 oranla 139 kişi orta, %25,3 oranla 85 kişi az, %24,1 oranla 81 kişi çok az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcıların %90,8 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında kooperatifçilik üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %8,1 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Soru 9. 2014 yılı öncesi ve sonrasını karşılaştırdığımızda, Yeni yasanın sizin mahallenizdeki tarımsal eğitim ve yeni tarım uygulamaları üzerindeki etkisi nasıldır?

Şeklindeki soruya, ankete katılanlar; %27,1 oranla 91 kişi orta, %26,8 oranla 90 kişi arttı, %25,0 oranla 84 kişi çok az şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Katılımcılar %66,7 oranında orta, az ve çok az şeklinde yasa sonrasında tarımsal eğitim ve yeni tarım uygulamaları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı yönünde olumsuz görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar %32,6 oranında arttı ve çok arttı şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Tartışma Ve Sonuç

Araştırmada, 6360 sayılı kanunla 2014 yılı sonrasında, bütün hizmet yetkisinin büyükşehir ve ilçe belediyelerine devredilmesinin, hizmetlerin ulaştırılması noktasında etkileri incelenmiştir. Saha araştırmasında Tarsus, Mut, Silifke ve Gülnar ilçelerinden rastgele seçilen mahallelerde yaşayanlarla yüz yüze anket yapılmıştır. Katılımcıların doğru ve tarafsız olarak cevap vermeleri istenmiş olup, mevcut koşullar doğrultusunda görüşme yapma imkânı bulduğumuz kişilerle anket gerçekleştirilmiştir. Anketin güvenilirlik analizi sonucu Cronbach Alfa Katsayısı 0,906'dır. Bahse konu oran anketin güvenilirlik seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcılar genel olarak 38 ve 51 yaş aralığında bulunmaktadır. Bu sonuca göre kırsal bölgelerde ikamet edenlerin ve üreticilerin, genel olarak orta yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. İşsizlik ve diğer nedenlerden dolayı kentlere yapılan göçler bu sonuçların oluşmasında ki en önemli nedenlerden birisidir. Eğitim bakımından en yüksek grup lise mezunlarından oluşmaktadır. Kırsal bölgeler de yaşayanların % 3,3 gibi düşük bir oranla MYO veya Üniversite mezunu olduğu, genel olarak kırsal alanlarda çiftçilik ve diğer faaliyetlerle uğraşanların ortaöğretim mezunu olduğu görülmektedir. Meslek olarak çiftçilik yapanlar en yüksek orana sahiptir. Çiftçilikten sonra diğer meslek grupları (Hayvancılık, besici, işçi, serbest meslek sahibi, üretici) gelmektedir. Bu göstergeler ışığında, kırsal alanlar da yaşayanların geçimlerini sağlamak için çiftçilik dışında ikincil işler yaptığı görülmektedir. Sorulara verilen cevaplara göre kırsal bölgelerde ve buralarda yaşayanlar üzerinde, 6360 Sayılı Kanun'un olumlu etkisinin çok az olduğu görülmektedir. Kanunun uygulanması sürecinin olumlu yönde evrilebilmesi noktasında, anket sorularına verilen cevaplar üzerinden yorumlama yapacak olursak;

Merkezi hükümetin ve yerel yönetimlerin; kentlere doğru yapılan göçün önlenmesi için projeler geliştirmesi, kırsal bölgelerde ek gelir yaratıcı faaliyetler geliştirmesi ve kırsalın dezavantajlı durumunu avantaja çevirebilecek önlemleri alması gerekmektedir. Büyük baş hayvan ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği konularında, Büyükşehir belediyelerinin merkezi hükümetle koordineli olarak projeleri hayata geçirmesinin daha etkili olacağı, girdi maliyetlerini düşürmek amacıyla yaptığı ve yapacağı her türlü çalışmanın, hayvancılığı teşvik edici birer basamak haline gelebileceği değerlendirilmektedir. 6360 Sayılı Kanun sonrasında,

kırsal bölgelerde imar düzenleme yetkisi bulunan büyükşehir belediyelerinin; kırsal bölgelerde hayvancılık ve tarımsal üretimin sürekliliğini sağlamak, buralarda yaşayan insanların hayat standardını yükselterek kentlere olan göçün önüne geçebilmek, tarım arazileri ve meraların korunmasını sağlamaya yönelik ve kırsal mahallelerin rant kapısı haline gelmesini önleyebilecek tedbirleri alması gerektiği değerlendirilmektedir. Büyükşehir belediyesinin, merkezi hükümetle koordineli olarak ormanlık arazilerin korunması için gereken tedbirleri alması gerekmektedir. Yasal boşluklar veya fiziki fırsatlardan istifade edilerek, ormanlık alanların çeşitli yollarla yok edilmesine ve tarlaya dönüştürülmesine büyükşehir belediyeleri imkan tanımamalıdır. 6360 Sayılı Kanun sonrasında, Mersin Büyükşehir Belediyesinin seracılık yapılan alanlara ilişkin desteklemelerinin etkisinin çok az olduğu değerlendirilmektedir. Sera ürünlerinin, ülke genelinde gıda fiyatlarında denge unsuru olması nedeniyle yerel yönetimler ve merkezi idare tarafından, sürekli olarak desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekli olan bir tarımsal üretim biçimi olduğu değerlendirilmektedir. Ülkenin gıda ekonomisi ve tarımsal üretimi açısından; merkezi hükümetin ve büyükşehir belediyelerinin, tarımsal üretimi artıracak projeleri hayata geçirmesi ekonomik bakımdan kritik öneme sahip olduğu değerlendirilmektedir. Kırsal mahallelerde üretimin sürekliliği, yerleşik halk arasında dayanışma ve yardımlaşma ruhunun artırılabilmesi amacıyla, merkezi hükümet ve büyükşehir belediyeleri tarafından kooperatifçiliğin teşvik edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Türkiye'nin küresel ölçekte tarımsal üretim ve rekabet ortamını yakalayabilmesinin yolunun, merkezi hükümet ve büyükşehir belediyeleri tarafından, kırsal mahallelerdeki üreticilere; tarım alanındaki teknolojik yenilikler, tarımsal ürün kaybını en aza indirecek yöntemler, bilinçli tarım ve ürün çeşitliliğini artıracak tarımsal uygulamaların öğretilmesinden geçtiği değerlendirilmektedir.

6360 sayılı kanun sonrası da, Mersin Büyükşehir Belediyesinin hizmet sahası 24 kat artmıştır. Kentlere hizmet götürmekle görevli olan büyükşehir belediyesi, ulaşım açısından sorunlu ve coğrafi şartların zorlu olduğu kırsal mahallelere hizmet sunumu gerçekleştirecek en yetkili kurum haline gelmiştir. Araştırmada; Mersin Büyükşehir Belediyesinin sahip olduğu kaynaklarla, kırsal mahallelerin hayat standartlarını korumaya ve yükseltmeye yönelik çeşitli adımlar atmış olduğu görülmüştür. Büyükşehir belediyesinin hayata geçirdiği projelerin hedefinin, kırsal mahallelerde yaşayanları yerinde muhafaza etmek, kırsal mahallelerde yeni iş sahaları yaratmak ve tarımsal üretim sürecinin devamlılığını sağlamak, bu mahallelerde yaşayan en başta kadınlar olmak üzere tüm herkesi bilinçlendirmek, tarımsal üretimin verimliliğini ve kalitesini artırmak olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca;

- Yine büyükşehir belediyelerinin, ihtiyarı görevleri kapsamında eğitimin desteklenmesi konusunda da faaliyetlerinin kırsal alanda karşılık bulduğu,
- Bütünşehir modeli neticesinde; kırsal alanlarda bulunan genç nüfusun kısmen de olsa desteklendiği, hayvancılık alanındaki desteklerle sınırlı düzeyde de olsa büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısının arttığı, öte yandan ormanlık alan ve meraların korunması noktasında da bir gerekliliğin ortaya çıktığı,
- Bütünşehir modeli sonrasında; seracılık faaliyetleri kapsamında bir destekleme faaliyetinin olmadığı, tarımsal alanlar üzerinde de önemli bir değişikliğin yaşanmadığı, kooperatifçiliği özendirecek uygulamaların ve teşviklerin olmadığı, ancak tarımsal üretim anlamında yapılan kimi eğitimler sebebiyle tarımsal eğitim ve yeni tarım uygulamaları üzerinde olumlu bir görüşün ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Büyükşehir ve ilçe belediyelerine, tarım ve hayvancılığın desteklenmesinin imkânları dâhilinde yapılması yönünde 5216 sayılı kanun yetkilendirme yapmıştır. Merkezi hükümetin yerelde, tarımsal üretim ve hayvancılığın geliştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulan yatırımları ve projeleri, tam olarak belirleyememesi ihtimalinden dolayı, bu yatırımların yapılabilmesi için merkezi yönetim bütçesinden yeterli ödeneğin yerel yönetimlere aktarılması gerekmektedir. Eğer yeterli ödenek verilirse yerel yönetimler vasıtasıyla tarım ve hayvancılıkta verimlilik

seviyesinin, kaliteli üretimin ve küresel ölçekte rekabet edebilme ihtimalinin yükseleceği düşünülmektedir.

Köylerin ve beldelerin tüzel kişiliklerinin ve mallarının yeniden verilmesi, kırsal mahalleler de eğitilmiş ve yetişmiş insan sayısının artırılabilmesi amacıyla kapatılan köy okullarının yeniden açılması, kırsal mahallelere yakın yüksekokulların açılması, kırsal alanlara yönelik kısa vadeli siyasi çözümlerden ziyade, uzun soluklu stratejik planların hazırlanması gerekmektedir. Saha araştırması sonucunda, kırsal mahalleler de yaşayan gençlerin eğitim, iş fırsatı ve modern hayatın nimetlerinden faydalanmak amacıyla kentlere göç etmesi sonucunda, kırsal mahalleler de yaşayanların genellikle 38 ve 51 yaşları arasında, orta yaş ve üzeri bireyler olduğu, genellikle okul seviyelerinin lise düzeyinde olduğu, maddi zorluklardan dolayı çiftçilik dışında birkaç iş daha yaptıkları görülmüştür. Merkezi hükümetin ve yerel yönetimlerin koordinasyon içerisinde, uzun vadeli stratejik planlar yapılarak uygulanması ve yeterli ödenek ayrılması neticesinde bu tarz sorunların azaltılabileceğine yönelik düşünceye, araştırma verilerinin sonucunda ulaşılmıştır.

Demokrasinin ve doğrudan temsilin en güzel örneği olan yerel yönetimler, ülkenin ekonomik olarak güçlenmesi açısından da çok önemli yere sahiptirler. Özellikle tarımsal üretim ve bu üretime dayalı sanayinin devamlılığı, gelişmesi ve desteklenmesi açısından başta belediyeler olmak üzere İl Özel İdareleri, köyler ve YİKOB'lar önemli kamu tüzel kişilikleridir. 6360 Sayılı Kanun ile büyükşehir olan kentlerde, kırsal mahallelere hizmet götürme yetkisi, görevi büyükşehir ve ilçe belediyelerine verilmiştir. Büyükşehir belediyelerinin sahip olduğu bütçe, yetişmiş personel ve sahip olduğu teçhizatlar doğrultusunda kırsal mahallelere hizmet götürülmektedir. Ayrıca büyükşehir belediye başkanı ve kırsal mahallelere hizmet götüren birim yöneticilerinin hizmetleri benimseme düzeyleri, mahallelere yapılacak hizmetlerin önemli belirleyicisi durumundadır. 6360 Sayılı Kanun kırsal mahallelerde hedeflenen, hizmetlerde etkinlik, verimlilik ve kalitenin sağlanabilmesi, belediyelere yeterli miktarda ödeneğin aktarılması, hizmetlerin belirlenme ve yerine getirilmesi süreçlerinin bireysellikten çıkartılarak objektif kriterler doğrultusunda yapılması, merkezi hükümet ile belediyelerin bu konularda çok yönlü ve realist koordinasyonu mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ş. (2012), 6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme, *Toplum ve Demokrasi, Yıl 6, Sayı 13-14, Ocak-Aralık, s. 153-176*
- Adıgüzel, Ş. ve Tek, M. (2014), 6360 Sayılı Yasa ve Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Değişim: Hatay Örneği, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 2014, cilt 23, Sayı:3, S.73 – 102.*
- Arıkboğa, E. (2013), Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli, *Yerel Politikalar Akademik Araştırma Ve Düşünce Dergisi, Ocak/Haziran, S: 3, 48- 96*
- Bozatay, Ş. A. ve Kızılkaya, K. (2016), Merkezden Yönetim Yerinden Yönetim Tartışmalarının Odağında Bir Düzenleme: 6360 Sayılı Yasa Hakkındaki Değerlendirmeler, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Sayfa 609-637.*
- Çelikyay, H. (2014), Değişen Kent Yönetimi Ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası, *Analiz, Temmuz Sayı: 101, Seta Yayınları*
- Daşçı, S. (2016), 6360 Sayılı Yasanın Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın
- Demiral, B. ve Evin, H. (2014). Malatya Büyükşehir Belediyesi: Arakentten Bütünkente Bir Dönüşüm Hikâyesi, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*

- (Özel Sayı), 77-87 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/166402> , Erişim Tarihi: 28.12.2022
- Genç, F. N. (2014). 6360 Sayılı Kanun ve Aydın'a Etkileri, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt: 1 sayı:5, 1-29.
- Kut Görgün, E. / Yörür, N. 2017. "6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek-İzmir Örneği", *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 11-27.
- Kılıç, Ö. ve İpek, S. (2022), Kırsal Mahalle: Büyükşehirlerde Tekrar Köye Dönüş Mü? *International Journal Of Social Sciences Troy Academy* 7 (1), 1-16, 2022
- Mecek, M. ve Atmaca, Y. (2020), Yerel Yönetimlerin İdari Yapısına İlişkin Mevzuat Analizi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:19, Sayı:76
- Ökmen, M. ve Arslan, R. (2014). Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa ile Yeni Kurulan Büyükşehir Belediyeleri: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 88-101. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/166403> , Erişim Tarihi: 22.04.2024
- Özdamar, K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitapevi, 2003
- Özgür, H. (2014). Denizli Kenti ve İlinde Yönetimsel Ölçek Arayışları, Dört Bütünşehir Belediyesi Söylemi/Tasavvuru (2001-2014) ve Büyükşehir Belediyesi Statüsü, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(Özel Sayı), 30-53. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1022425> Erişim Tarihi: 28.05.2024
- Tarımsal Ve Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Brifing 01 Ocak – 31 Aralık Dönemi, Aralık (2020), Mersin Büyükşehir Belediyesi
- Varcan, N., Taraktaş, A. ve Hacıköylü, C. (2013), *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Yerel Yönetimler*

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal kuruluş ile ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.

Destek ve teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.